

Social Impact Bonds

Wat is het en hoe werkt het?

30 januari 2019

Arjan Heyma

SEO Economisch Onderzoek

Roetersstraat 29

1018 WB

Amsterdam

Tel: +31 (0)20 525 1630

secretariaat@seo.nl

www.seo.nl

‘Social Impact Bonds as a Financial Innovation’

Holtfort, Horsch & Oechmichen (2018):

“SIBs provide an innovative way to finance preventive measures in the social sector with the help of private investors. (...) Although the necessary know-how, the evidence for the feasibility and first practical experiences exist, information is still scarce. To overcome this Catch 22 situation, governments could provide particular startup assistance and rulebooks. (...) Temporary governmental support could start with information (most basic, by publicly declaring SIBs as desirable initiatives enhancing general welfare...”

Het Financieele Dagblad van afgelopen maandag

The screenshot shows the top navigation bar of the FD website with the logo 'fd.' and menu items: 'Mijn nieuws', 'Laatste nieuws', 'Krant', 'Dossiers', 'Beurs', and 'Meer'. On the right, it displays the EUR/USD exchange rate (1,1432 +0,03%), a search icon, an 'Abonneren' button, and a user profile icon. Below the navigation bar, the author 'Rob de Lange' is listed on the left, and utility icons for 'Eergisteren', 'Tekst', 'Krant', and social sharing are on the right. A teal 'BINNENLAND' tag is positioned above the main headline: 'Kabinet geeft ruim baan aan private investeringen in overheidstaken'. The article text begins with 'Private investeringen zijn een uitstekend middel om problemen in het onderwijs, hulp aan vluchtelingen, schuldproblematiek of hardnekkige werkloosheid op te lossen. Dat vindt staatssecretaris Tamara van Ark van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Zij roept gemeenten op vaker gebruik te maken van een zogeheten Social Impact Bond (SIB).' The second paragraph explains that a SIB is a performance contract between a government body and an investor, where the government bears the financial risk and pays based on achieved results. On the right side, a 'Volgen via mijn nieuws' section lists categories: 'Investeringsen', 'Ministerie van So...', 'Onderwijs', 'Vluchtelingen', and 'Werkloosheid', each with a '+ Volgen' button. At the bottom right, there is an 'Advertentie' placeholder.

Wat is een Social Impact Bond (SIB)?

- Financieringsinstrument waarbij privaat geld wordt ingezet om maatschappelijke vraagstukken op te lossen
- Financieringsinstrument voor startkapitaal van sociale ondernemingen bij gebrekkige werking kapitaalmarkt
- Financieringsinstrument waarbij investeerders rendement kunnen halen uit sociale projecten
- Resultaatfinanciering die geld beschikbaar maakt, stuurt op resultaat, effectiviteit van methoden beloont en recyclen van geld mogelijk maakt

Hoe werkt een Social Impact Bond?

- Bij een SIB tenminste drie partijen betrokken:
 - overheidsinstantie als probleemeigenaar
 - uitvoerder, zoals een sociale ondernemer
 - investeerder(s)
- Overheid vraagt uitvoerder om een plan voor het oplossen van een maatschappelijk probleem met daarbij een concrete doelstelling
- Investeerder wordt gevraagd te investeren, met als rendement een afgesproken beloning bij behalen doelstelling
- De drie partijen maken gezamenlijk afspraken over aanpak, te realiseren maatschappelijke opbrengst en beloning bij succes
- Pas wanneer beoogde maatschappelijke resultaten zijn gerealiseerd, betaalt overheid investeerder(s) terug, plus afgesproken beloning

Zonder SIB

Met succesvolle SIB

Wat zijn de werkzame bestanddelen van een SIB?

- Resultaatfinanciering
- Risico leggen bij investeerders met verstand van risico's
- Uitvoering leggen bij ondernemers met kennis van de uitvoering
- Gezamenlijk doel voor deelnemende partijen

Wat zijn voordelen voor de overheid als probleemeigenaar?

- Oplossen van een maatschappelijk probleem zonder financieel risico
- Realiseren van kostenbesparingen die binnen relevante budget blijven
- Optimaal gebruik maken van kennis en kunde over de uitvoering
- Mogelijk maken van innovatieve oplossingen (in financiering en uitvoering), zonder direct verantwoordelijkheid te dragen

Wat zijn voordelen voor de uitvoerder?

- Bron van financiering die niet beschikbaar is via kapitaalmarkt vanwege vaak bescheiden rendement op sociale projecten
- Meer vrijheid om te bepalen hoe een maatschappelijk probleem wordt aangepakt, omdat wordt afgerekend op behaalde resultaten
- Effectiviteit en efficiëntie worden direct beloond
- Combineren van publieke en private kennis en belangen

Wat zijn voordelen voor de investeerder(s)?

- Een SIB biedt de kans om als investeerder maatschappelijk betrokken te zijn (maatschappelijk verantwoord ondernemen)
- Een SIB biedt de kans om op sociale projecten rendement te behalen en zo risico's te spreiden

Wat zijn voordelen voor de maatschappij als geheel?

- Bij succesvolle SIB zijn de maatschappelijke baten groter dan de maatschappelijke kosten
- Meerdere partijen zijn betrokken bij het oplossen van maatschappelijke problemen, dat brengt bijv. de participatiesamenleving dichterbij
- Het individuele succes van een private (commerciële) onderneming zorgt direct voor maatschappelijke meerwaarde
- Er is meer ruimte voor (sociale) innovatie

Aantal SIB's wereldwijd per juni 2016

Land	Totale omvang in miljoenen dollars	Aantal SIBs	Eerste SIB in
Verenigde Staten	121,4	10	2013
Verenigd Koninkrijk	57,4	31	2010
Australië	16,0	2	2013
Nederland	8,7	5	2013
Israël	7,6	2	2015
Zweden	1,2	1	2016
Oostenrijk	1,1	1	2015
Canada	0,9	1	2014
Finland	0,7	1	2015
Duitsland	0,3	1	2013
België	0,3	1	2014
Overige 4 landen	0,8	4	2015

Aantal en omvang SIBs per beleidsterrein wereldwijd

Figure 3: Number and volume in million US\$ of SIBs worldwide by sector as of June 2016 (Social Spider CIC, 2017; Social Finance, 2016)

Wat zijn primaire (noodzakelijke) voorwaarden voor een SIB?

- Het maatschappelijke probleem is duidelijk en specifiek omschreven
- Maatschappelijke opbrengsten zijn concreet en aantoonbaar groter dan de maatschappelijke kosten
- Beoogde maatschappelijke opbrengsten en besparingen duidelijk omschreven
- Resultaten zijn kwantitatief en objectief meetbaar
- Aantoonbaar verband tussen doelstellingen, interventies en resultaten

Wat zijn secundaire (gewenste) voorwaarden voor een SIB?

- SIB voor overheid goedkoper dan voorfinancieren uitvoerder
- Overheid staat open voor innovatie (financiering én uitvoering)
- Investeerders in SIB durven risico te nemen
- Maatschappelijke kosten-batenanalyse basis voor prestatieafspraken
- Langetermijn doelstellingen zijn realistisch
- Overheid levert gegevens voor meten prestaties, overheidsadministratie is relevant en up-to-date
- Meetmethode en uitkomstmaten tussen partijen afgestemd
- Meting resultaten door onafhankelijke partij, afgezet tegen benchmark

Welke praktische lessen over SIB's kunnen worden getrokken?

- SIB vergt substantiële initiële investering in tijd en kennis door partijen
- Opbrengsten niet op alle beleidsterreinen eenvoudig in beeld te krijgen
- Ontschotten van budgetten soms nodig, effecten budgetoverstijgend
- Doseer aandacht voor ethische bezwaren tegen behalen van financieel rendement op maatschappelijke bestedingen
- Controleer vooraf of er voldoende cliënten voor de uitvoering zijn
- Het aantal sociale 'ondernemers' is beperkt
- Partnerschap is belangrijk, partijen in een SIB zijn gelijkwaardig
- Snel opschalen van een SIB even aantrekkelijk als riskant
- Meetbaarheid heeft beperkingen, soms roeien met de riemen...

Wat zijn ongewenste / perverse effecten van SIB's?

- Gevaar van sturing op korte termijn resultaat
- Gevaar van primaire sturing op 'harde' targets, minder op 'zachte' targets
- Gevaar van focus op 'quick wins' / 'laaghangend fruit'
- Primaire focus op resultaat, minder op proces, marktwerking staat centraal
- Mogelijke onderschatting van rol overheid bij het verzorgen en beschermen van publieke goederen

‘Social Impact Bonds as a Financial Innovation’

Holtfort, Horsch & Oechmichen (2018):

“So far, SIBs seem to offer a new solution to old and new challenges in the social services sector. However, it is still uncertain if they represent the new standard or just a niche solution, or if they might disappear from the investment and finance universe completely, because other options are deemed more attractive.”